

1. Πάνω απ' Όλα ο Χριστός

Αναγνώσματα: Κολοσσαείς 1:1-2· Πράξεις 19:1-10

Οι περισσότερες από τις Επιστολές του Παύλου γράφτηκαν για εκκλησίες που βρίσκονταν σε μεγάλες ή σπουδαίες πόλεις: Ρώμη, Κόρινθος, Έφεσος, Φίλιπποι. Οι Κολοσσές, ωστόσο, ήταν μια πόλη που στο παρελθόν είχε δει και καλύτερες μέρες. Ακόμα και η συνάθροιση εκεί δεν ήταν και πολύ γνωστή στην παλιότερη Εκκλησιαστική Ιστορία. Κι αν δεν είχαμε σήμερα την προς Κολοσσαείς Επιστολή, μόνον οι ερευνητές της αρχαίας Ιστορίας θα γνώριζαν τις Κολοσσές. Αν και η γεωγραφική θέση της πόλης δεν ήταν σημαντική, η Επιστολή που ο απόστολος Παύλος έστειλε στην εκεί εκκλησία είναι σημαντικότερη. Μαζί με το πρώτο κεφάλαιο του Κατά Ιωάννην Ευαγγελίου και το πρώτο τής προς Εβραίους Επιστολής, το Κολοσσαείς 1, κάνει την εκπληκτικότερη παρουσίαση της απόλυτης θεότητας του Κυρίου μας Ιησού Χριστού. Το δόγμα αυτό είναι θεμελιώδες για το σύνολο της χριστιανικής αλήθειας, και η αξία του δεν είναι δυνατόν να αγνοηθεί.

Η εκκλησία αυτή ήταν σε μεγάλη άνθιση, ωστόσο έκαναν την εμφάνισή τους κάποιοι ψευδοδιδάσκαλοι που ανέστειλαν την ανάπτυξη της και επέφεραν σύγχυση στη θεολογία της. Ήταν ανάγκη, λοιπόν, να γραφτεί η συγκεκριμένη Επιστολή, για να παροτρύνει τους εκεί πιστούς της εκκλησίας να καταπολεμήσουν αυτές τις πλάνες. Βασική πλάνη ήταν εν μέρει η ειδωλολατρία και εν μέρει ο ιουδαϊκός νομικισμός. Το μίγμα αυτό φιλοσοφιών, πεποιθήσεων και πλανών ονομάστηκε «συγκρητισμός». Πίστευαν οι άνθρωποι αυτοί ότι είχαν ένα είδος ειδικής γνώσης και καλύτερης κατανόησης, λόγω κάποιας μυστικής σοφίας που διέθεταν. Το επικίνδυνο σημείο σε όλο αυτό το συγκρητιστικό σύστημα είναι ότι απαξιώνεται εντελώς η υπεροχή και η αποκλειστικότητα του Ιησού Χριστού. **Πάνω απ' όλα είναι ο Χριστός - και μας αρκεί μόνον ο Χριστός.** [Περισσότερα, διαβάστε την Εισαγωγή στην Προς Κολοσσαείς από το δίτομο έργο «Ερμηνευτικά Σχόλια στην Αγ. Γραφή» του William MacDonald, εκδ. «Ο Λόγος»).

1. Ο Συγγραφέας της Επιστολής (1)

Κατά τη συνήθη του πρακτική, που επικρατούσε και στην επιστολογραφία της εποχής, ο Παύλος συνιστά στην αρχή της Επιστολής τον εαυτό του με το όνομά του: «Ο Παύλος, απόστολος του Ιησού Χριστού...» Όλοι ξέρουμε πως ο Παύλος από πνευματική άποψη ήταν το πιο σπουδαίο και με επιρροή πρόσωπο της Αρχέγονης Εκκλησίας μετά τον Κύριο Ιησού Χριστό. Από ακαδημαϊκή κλπ. άποψη, ήταν ένας άνθρωπος με λαμπρό μυαλό, ισχυρή θέληση και μεγάλη καρδιά. Ήταν βαθύτατα καταρτισμένος στην Παλαιά Διαθήκη, ως μαθητής του μεγάλου Γαμαλιήλ. Ήταν «Εβραίος εξ Εβραίων» και «κατά νόμον Φαρισαίος» (Φιλ 3:5)· παράλληλα ήταν ρωμαίος πολίτης, γεννημένος στην Ταρσό της Κιλικίας. Η Ταρσός, λόγω της γεωγραφικής θέσης της (στους πρόποδες του όρους Ταύρου) ήταν ένας τόπος πανάρχαιας, παγκόσμιας επικοινωνίας και το σύνορο δύο πολιτισμών: (α) του ελληνορωμαϊκού, της Δύσης, και (β) του σημιτικοβαβυλωνιακού, της Ανατολής. Ήταν μια ειδωλολατρική μεγαλούπολη. Σίγουρα ο Θεός προετοίμασε τον Παύλο σε ένα τέτοιο περιβάλλον για το έργο του στα έθνη (J. Holzner, ΠΑΥΛΟΣ, εκδ. «Η Δαμασκός» 1986, σελ. 18). Μολονότι η εκκλησία των Κολοσσών δεν ιδρύθηκε από τον Παύλο, θα πρέπει να του αναγνωριστεί η εξουσία που είχε σ' αυτήν, καθώς ο ίδιος παρουσιάζει τον εαυτό του σαν κάποιον που τον έχρισε και τον όρισε απόστολό του ο Κύριος Ιησούς Χριστός. Όχι οι άλλοι Απόστολοι αλλά ο ίδιος ο Κύριος.

Κατά τη συνήθειά του ο απόστολος παρουσιάζει και τον συνεργάτη του, τον Τιμόθεο (όπως άλλωστε κάνει και στην εισαγωγή των: Β' Κορινθίους, Φιλιππησίους, Α'-Β' Θεσσαλονικείς και Φιλήμονα). Ο Παύλος αναγνώριζε τη σπουδαιότητα της συνεργασίας στη διακονία. Ο Τιμόθεος δεν ήταν απόστολος αλλά ήταν πολύ κοντά στον Παύλο. Ο Παύλος τού είχε μοναδική και ξεχωριστή εμπιστοσύνη και αγάπη. Ο Τιμόθεος ήταν συνεργάτης του πολλά χρόνια, από τότε που πρωτοσυναντήθηκαν στο Β' Ιεραποστολικό Ταξίδι του αποστόλου (Πραξ 19:22). Παρ' ό,τι ο Παύλος τώρα βρισκόταν στη φυλακή, βρίσκουμε τον Τιμόθεο δίπλα του. Ίσως καμιά περικοπή δεν παρουσιάζει πιο ξεκάθαρα τα αισθήματα του Παύλου για τον νεαρό φίλο και συμπολεμιστή του, όσο το Φιλ 2:19-22. Ο Τιμόθεος, ειδικότερα, ήταν ο εκπρόσωπος του φυλακισμένου Παύλου: ο απόστολος τον άφησε «στο πόδι του» στη Βέροια (Πραξ 17:13-14)· τον

έστειλε στη Μακεδονία (19:22)· μετά τον έστειλε στην Κόρινθο (Α΄ Κορ 4:17)· μετά στους Φιλίππους (Φιλ 2:19), στη Θεσσαλονίκη (Α΄ Θεσ 3:2.6) κι επίσης στην Έφεσο (Πραξ 19:22).

Πόσο σήμερα εμείς δεχόμαστε να είμαστε απλώς «αντιπρόσωποι» κάποιου παλαιότερου ή μεγαλύτερου σε προσφορά εργάτη του ευαγγελίου; Αλλά πόσο σπάνιο είναι σήμερα οι μεγαλύτεροι εργάτες να εμπιστεύονται τη νεολαία!

2. Η Πόλη των Κολοσσών (2β).

Στο επόμενο εδάφιο (πρώτο τμήμα) διαβάζουμε για τους αρχικούς αναγνώστες της Επιστολής: «Προς τους άγιους και πιστούς χριστιανούς αδερφούς των Κολοσσών». Τον καιρό που γράφει ο Παύλος (α΄ φυλακίση, γύρω στο 60 μ.Χ. από τη φυλακή της Ρώμης), η άλλοτε (πριν την εποχή της ΚΔ) μεγάλη πόλη των Κολοσσών είναι τώρα μια μικρή πολίχνη στο εσωτερικό της Μικράς Ασίας, περί τα 160 χλμ. απόσταση από τα παράλια της Μεσογείου. Απέιχε επίσης 190 χλμ. από την Έφεσο και 90 χλμ. από τη Λαοδίκεια. Το όνομά της «Κολοσσαί» θεωρείται ότι σχετίζεται με τους κολοσσιαίους βράχους πάνω στους οποίους είχε χτιστεί η πόλη. [Για περισσότερα επίσης βλ. το δίτομο έργο «Ερμηνευτικά Σχόλια στην Αγ. Γραφή» του William MacDonald, εκδ. «Ο Λόγος»].

Η πνευματική ζωή της πόλης ήταν όπως των περισσότερων μεγαλουπόλεων σήμερα: ένα σύμφυρμα πολλών «πιστεύω», μια πλουραλιστική κοινωνία. Ποικιλομορφία εθνοτήτων και πολιτιστικών επιπέδων, και ποικιλία φιλοσοφικών ρευμάτων σχετικά με τη θρησκεία, την πολιτική και τη ζωή. Καθώς η πόλη είχε ιδρυθεί πολύ πριν την εξάπλωση της ελληνικής και της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, ήταν η λιγότερο ελληνιστική απ' ό,τι οι γειτονικές της πόλεις. Στον πληθυσμό της κυριαρχούσε το ειδωλολατρικό στοιχείο (2:13), υπήρχε ωστόσο μια αρκετά ευρεία ιουδαϊκή κοινότητα.

3. Η Εκκλησία των Κολοσσών (2α).

Ο Λουκάς μάς δίνει την πληροφορία ότι στη διάρκεια της 3χρονης παραμονής του Παύλου στην Έφεσο, «μόρεσαν ν' ακούσουν τον λόγο του Κυρίου Ιησού όλοι όσοι κατοικούσαν στην επαρχία της Ασίας, Ιουδαίοι και Έλληνες» (Πραξ 19:10). Εκείνη την εποχή ιδρύθηκαν οι εκκλησίες της Λαοδίκειας και των Κολοσσών. Ιδρυτής αυτών των εκκλησιών δεν ήταν ο Παύλος, αλλά ο Επαφράς. Στο Κολ 1:5-7 μαθαίνουμε ότι οι Κολοσσαείς είχαν ακούσει απ' αυτόν το ευαγγέλιο. Ο Επαφράς είχε γεννηθεί στις Κολοσσές (4:12), και πιθανόν γνώρισε τον Χριστό όταν επισκέφτηκε την Έφεσο την εποχή που ήταν εκεί ο Παύλος. Μετά γύρισε στην πόλη του και ξεκίνησε εκεί το έργο της τοπικής εκκλησίας. Τα νέα της εκκλησίας ο Παύλος τα μάθαινε από τον Επαφρά.

Ο Παύλος απευθύνεται στην εκκλησία και τους ονομάζει «άγιους και πιστούς χριστιανούς αδελφούς των Κολοσσών». Το μεγάλο ερώτημα και η πιο παρεξηγημένη λέξη είναι η λ. «άγιος». Πρέπει να γνωρίζουμε ότι σ' αυτές τις περιπτώσεις σημαίνει ο ξεχωρισμένος. Δηλ. ξεχωρισμένος/ξεκομμένος από την αμαρτία και αφιερωμένος στον Θεό. Οι πιστοί δεν ονομάζονται άγιοι επειδή διακρίνονται από τους άλλους για την ηθικές ή πνευματικές τους ιδιότητες ή για τις προσωπικές τους επιτυχίες να ευαρεστήσουν τον Θεό. Είναι άγιοι επειδή δέχτηκαν και ανταποκρίθηκαν στη θεία πρόσκληση, και τώρα ανήκουν στον Χριστό. Είμαστε άγιοι χάρη στη θέση μας «εν Χριστώ». Μεταμορφωνόμαστε σε άγιο λαό ενός άγιου Θεού. Τέλος, η Επιστολή απευθύνεται σ' αυτούς που είναι «εν Χριστώ». Η φρ. «εν Χριστώ» απαντάει στον Παύλο πάνω από 160 φορές και θέλει να τονίσει την πνευματική θέση των πιστών. Σημαίνει πως οι πιστοί «είναι ενωμένοι με τον Χριστό». Είναι συνδεδεμένοι μαζί του όπως τα μέλη με το σώμα.

4. Η ευλογία/χαιρετισμός (2γ).

Ο χαιρετισμός συνεχίζει, και γίνεται πια συγκεκριμένη ευλογία: Ο Παύλος δεν χρησιμοποιεί τον συνήθη ελληνικό χαιρετισμό κάτι σαν «χαίρετε» κλπ.) αλλά επιλέγει τον όρο «χάρης»: «Χάρη» είναι η εύνοια του Θεού ή ενδυνάμωση, χωρίς ο άνθρωπος να την αξίζει. «Ειρήνη» είναι το αποτέλεσμα που προκύπτει όταν κάποιος λαμβάνει τη χάρη. Η Χάρη δίνει δύναμη και πνευματική χαρά και αγαλλίαση. Είναι η πρόνοια του Θεού που καλύπτει τη χριστιανική ζωή. Μας δείχνει και μας ικανώνει πώς να βιώνουμε τη ζωή του Χριστού διά της πίστεως. Αν κάποιος δεν έχει «ειρήνη» ως χριστιανός, υπάρχει το ενδεχόμενο να μην έχει πειραματιστεί τη χάρη του Θεού. «Ειρήνη» είναι η διαβεβαίωση της συμφιλίωσης με τον Θεό διά του αίματος του σταυρού. Η χάρη και η ειρήνη βρίσκονται στη σχέση με τον Χριστό (εν Χριστώ). Η χάρη πάντοτε προηγείται της ειρήνης. Όταν δεχόμαστε τη χάρη του Θεού, τότε έχουμε ειρήνη μαζί του, βιώνουμε την ειρήνη του στη ζωή μας και μπορούμε να μεταφέρουμε αυτή την ειρήνη και στις σχέσεις μας με τους άλλους ανθρώπους (Κάθετη και Οριζόντια ειρήνη).
